

www.ketab.ir

سوژه و دزاین

مفاهیم اساسی هستی و زمان

فردریش ویلهلم فون هرمان
احسان پویافر • فلورا عسکری زاده

دکتر

سرشناسه: هرمان، فردریش ویلهلم فون Hermann, Friedrich -Wilhelm von

عنوان قرارداد: وجود و زمان "درآمد". شرح

عنوان و نام پدیدآور: سوزه و دازاین: مفاهیم اساسی هستی و زمان / پدیدآورنده فردریش ویلهلم فون

هرمان؛ مترجم: احسان پویافر، فلورا عسکری زاده.

مشخصات نشر: تهران: نشر فرهنگ هنری پگاه روزگار نو، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری: ۳۲۳ ص. ۵/۱۶ س. م.

شابک: ۹۵۱۶۶۱-۶۲۲-۷۸-۴

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: عنوان اصلی: ۲۰۰۴, Subject und Dasein: Grundbegriffe von Sein und Zeit

یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس.

عنوان دیگر: مفاهیم اساسی هستی و زمان.

موضوع: هایدگر، مارتین، ۱۸۸۹-۱۹۷۶ م. وجود و زمان "درآمد"-- نقد و تفسیر

موضوع: هایدگر، مارتین، ۱۸۸۹-۱۹۷۶ م. -- دیدگاه درباره هستی شناسی

موضوع: Heidegger, Martin -- Views on Ontology

موضوع: Heidegger, Martin, ۱۸۸۹-۱۹۷۶. Sein und Zeit

موضوع: هایدگر، مارتین، ۱۸۸۹-۱۹۷۶ م. -- نظریه درباره زمان

موضوع: Heidegger, Martin-- Views on time

موضوع: هستی شناسی - Ontology

موضوع: فضا و زمان - Space and time

شناسه افزوده: پویافر، احسان، ۱۳۵۷-، مترجم

شناسه افزوده: عسکری زاده، فلورا، ۱۳۶۰-، مترجم

شناسه افزوده: هایدگر، مارتین، ۱۸۸۹-۱۹۷۶ م. وجود و زمان "درآمد". شرح

رده بندی کنگره: B۳۲۷۹

رده بندی دیویی: ۱۹۳

شماره کتابشناسی ملی: ۷۴۰۷۱۰۱

پدیدآورنده: فردریش ویلهلم فون هرمان
مترجم: احسان پویافرو فلورا عسکری زاده

ویراستار: ابوالفضل قوی البنییه

ناشر: پگاه روزگار نو

ناظر چاپ: احسان نظری

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۰

چاپ و صحافی: بوستان کتاب

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۱۶۶۱-۴

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۷۵۰۰۰ تومان

☉ آدرس: خیابان طالقانی، خیابان سرپرست جنوبی، کوچه پارس، پلاک ۱

☎ تلفن: ۸۸۸۰۷۱۸۸

🌐 وبسایت: www.Rpub.ir

📷 اینستاگرام: [@roozegareno.pub](https://www.instagram.com/roozegareno.pub)

حقوق چاپ و نشر محفوظ است.

- ۷ | مقدمه مترجمان
- ۱۳ | پیشگفتار چاپ سوم
- ۱۹ | پیشگفتار چاپ دوم
- ۲۳ | یکم. رهنمودهایی برای تفسیر «هستی و زمان»
- ۶۳ | دوم. زیست جهان و در-جهان-هستن
- ۹۱ | سوم. موقعیت یافتگی و فهم در نسبت با پرسش هستی
- ۱۰۵ | چهارم. زمان مندی دازاین و زمان هستی
- ۱۲۵ | پنجم. هستی شناسی بنیادین زبان
- ۱۲۵ | گشودگی و استعلا همچون حیطه پرسش از هستی شناسی بنیادین ذات
اگزیستانسیال-هستی شناختی زبان
- ۱۳۹ | ویژگی هم سرآغازینی اگزیستانسیال گفتار با یافتگی و فهم
- ۱۵۲ | ذات زبان به مثابه تشریح گشودگی خویشمندان-برون خویشانه-افقی معنا: امر
بندبندشده به مثابه کلیت دلالت گشوده خویشمندان-برون خویشانه-افقی
- ۱۷۰ | شیوه بیان شدگی در کلیت کلماتی که اظهار می شود به مثابه نوع هستی
«جهانمند» ذات زبان: بدنمندی و اظهار
- ۲۰۰ | گفته شده گفتار، گفته، همپیوندی و خوداظهارکنندگی به مثابه دقایق ساختاری
تشریح گفتاری در قلمرو مکشوف شدگی (آشکارگی) هستنده
- ۲۳۵ | درباره تعین ذاتی شاعری در افق پرسش هستی شناختی بنیادین: امکانات
اگزیستانسیال یافتگی و گفتار شاعرانه
- ۲۵۵ | بنیان برون خویشانه-افقی شنیدن و سکوت به مثابه امکانات اگزیستانسیال
سخن گفتن گفتاری
- ۲۶۲ | جایگاه پدیدار اگزیستانسیال گفتار در «هستی و زمان»: سنجش ایرادات نقادانه

مقدمه مترجمان

«سوژه و دازاین» شرح و بسطی بر مفاهیم اسلامی «هستی و زمان» هایدگر است. نویسنده کتاب، فردریش ویلهلم فون هرمان یکی از برجسته‌ترین شاگردان و مفسران اندیشه هایدگر است، او استاد فلسفه دانشگاه آلبرت لودویگ فرایبورگ و در سال‌های آخر زندگی هایدگر دستیار او بوده است و از ابتدای پروژه طبع و نشر مجموعه آثار هایدگر از اعضای آن بوده و براین اساس بسیاری از آثار هایدگر به کوشش و تصحیح او چاپ شده است. به برخی از آثار او در همین کتاب ارجاع داده شده است که در متن کتاب به آن اشاره می‌شود. برخی از آثار دیگر او عبارت‌اند از: هوسرل و تأملات دکارتی (۱۹۷۱)، فلسفه هنر هایدگر (۱۹۸۰)، راه و روش؛ درباره پدیدارشناسی تفکر تاریخ هستی (۱۹۹۰)، آگوستین و پرسش پدیدارشناختی از زمان (۱۹۹۲)، راه‌هایی در رویداد خویشمندساز؛ «افاداتی در فلسفه» (۱۹۹۴)، حقیقت، آزادی و تاریخ: پژوهشی سیستماتیک درباره نوشته «درباره ذات حقیقت» هایدگر (۲۰۰۲)، تأملات دکارتی

(۲۰۱۱)، لایبنتیس؛ متافیزیک به مثابه منادولوژی (۲۰۱۵)، مارتین هایدگر؛ حقیقت دربارهٔ دفترهای سیاه (۲۱۰۷). استعلا و رخداد (۲۰۱۹) و غیره.

حال پرسش این است که ضرورت ترجمهٔ چنین اثری چه بوده است؟ می‌توان گفت تفکرات هایدگر سال‌هاست که در ایران حداقل در سخن، بسیار تکرار شده. تکراری که مدت‌ها بدون وجود متنی منسجم از او بازتکرار شده است و حتی تا پای دعوی سیاسی پیش رفته است. تکرارهایی که سطح آن گاهی به اختلاف نوشتاری بر سر نوشتن نام هایدگر به صورت هایدگر یا هیدگر سقوط می‌کرد یا دعا بر سر ترجمهٔ Sein به هستی یا وجود، که مواجههٔ مجال دهنده با هایدگر را مسدود کرده بود. البته چنین مرزبندی‌هایی ناشی از عدم تعیین بحث بود که گفتگوی مجال دهنده با پرسش‌های اساسی و رادیکال هایدگر را تبدیل به دوگانه‌های خاص خود کرده بود. با این حال، از اوایل دههٔ هشتاد شمسی، آرام آرام به گوشش مترجمان و نویسندگان مبرز، برخی آثار هایدگر و نوشته‌هایی در شیخ و بسط هایدگر منتشر شد. در همین دهه خوشبختانه کتاب تاریخ‌ساز «هستی و زمان» ترجمه و بعدها سبب شد که خوانش‌هایی در فضاها و غیر دانشگاهی و دانشگاهی از آن انجام شود، و همین امر، سطح هایدگرخوانی را در ایران چند قدم ارتقا داد. البته ترجمهٔ آثار متفکران تأثیرگذار، اولین قدم مواجههٔ ما با اندیشه‌های یک فیلسوف است، زیرا ترجمه زبان مشترک ما را فعال می‌کند و سطح گفت‌وگو را ذیل امری بیرونی و نه در درون فرد پیش می‌برد. لذا این موضوع نخست، سبب فهمی مبتنی بر متن در سطح وسیع در یک جامعهٔ زبانی با فیلسوف و در این جا با هایدگر می‌شود و سپس گفت‌وگوی جدی با متن و تفکرات فیلسوف را روانهٔ بافت زبانی مشخص و در اینجا در زبان فارسی می‌کند. بنابراین تفکرات متفکران از انحصار بی‌روح زبان‌دان‌ها و دانشگاهیان خارج ساخته و به شور و شوق زندگی آغشته می‌کند. فلسفه با اینچنین آغشتگی‌هایی با فرهنگ

و بافت است که خود را پُر می‌کند و پُر می‌شود، یعنی به جهان ایرانی، ذیل زبان فارسی روانه می‌شود و سبب پُرشدگی جهان زبان فارسی می‌شود. لذا از این حیث خود نیز سرشارتر می‌شود و این با مفاهیم استعلا، گشودگی و برون بودگی چیزها فهم پذیر است. حال در چنین موقعیتی است که چیزها خود را به شیوه خود نشان می‌دهند. در این روانه شدن اندیشه از جایی به سوی بیرون بودگی «من در خود» ایرانی به متفکر مجال سخن گفتن می‌دهد و از حالت رفلکسیون ایرانی که همه چیز را با تر «آنچه خود داشت» به درون می‌کشد، تلنگر زده و تفکر هایدگر را از دیگری دور دست به متفکری از آن خود، با مجال بروز دادن به متفکر در زبان مقصد تبدیل می‌کند. بنابراین ترجمه می‌تواند آغازگاه گفتگویی دازاین محور و البته، نه سوره محور فرض شود. این خدشه به «من ایرانی» که ناشی از فلکسیون در «خود تنها» است، با ترجمه آثار و شرح‌ها از متفکران می‌تواند یون شود و از مرزهای خود فرارود و در چنین فراروی از مرزهای خود است که دازاین ایرانی با ساخت‌گشایی فرصت و امکان همبودی و گشودگی به سوی امری بی‌واسطه خود می‌یابد. گشودگی فوق در نسبت با دیگری خود را بروز می‌دهد. هم دیگری متفکر و هم دیگران در جدل با او. براین اساس برای فهم و گفت‌وگوی صحیح با هایدگر و پرسش‌های او، ترجمه متون اصلی او و در عین حال توجه به شرح‌های جدی و راهگشا، می‌تواند دازاین ایرانی [بخوانیم گشودگی انسان ایرانی به هستی و موقعیت‌های دیگر] را به گفت‌وگویی صحیح و منضبط وارد کند. این اثر در جهت این نگرش می‌تواند کمک‌باری جدی برای فهم هایدگر باشد.

هدف اصلی این ترجمه غنابخشی به زبان فارسی و گفت‌وگو با سنت فلسفی هایدگر است. لذا چنین گفت‌وگویی، همان‌طور که بیان شد گفت‌وگوی انحصاری برخی زبان‌دان‌ها و دانشگایان با هایدگر نیست، چرا که ترجمه اساساً هم نسبت به زبان مبدأ و هم نسبت به

زبان مقصد، همبودی و مشارکتی بی مرز و دل مشغولانه در بستر تنوع زندگی است که انحصار فهم هر متن و تفکری را از اختیار عده‌ای از افراد محدود خارج می‌کند و آن را دست‌کم در نزد جامعه فلسفه‌ورزان همگانی می‌کند. از این رو هم بر غنای فلسفی زبان می‌افزاید و هم زبان گفت‌وگو در خصوص موضوعات مطروحه را به نحوی جدی و در افق اکنون مان گشوده نگه می‌دارد. فلسفه برعکس دانش‌هایی که خود را بدون پیش‌فرض می‌دانند، ولی اتفاقاً آغشته به پیش‌داوری‌اند، اساساً به فهم تاریخمندی و پیش‌فرض‌های خود واقف است و با چنین فهم تاریخی از خود است که رخدادگونه به سوی امرگشوده می‌رود و در قید و بند انحصار و متولی باقی نمی‌ماند. فلسفه خود را پیوسته در راهی پر حادثه می‌بیند که هر کس را مجال همبودی و همپیوندی با آن هست. فلسفه اساساً زمانمند است و با گشودگی، مجال گفت‌وگو با دیگری را فراهم می‌آورد و از «این‌جای» خود، به افق‌های دیگر گشوده می‌شود. فهم این موضوع سبب می‌شود مواجهه با خود چیزها با زمان و زمانمندی آغشته شود و سبب‌ساز آمادگی فلسفه و تفکر برای امکانات دیگر شود. اساساً فلسفه ورزی برای رفتن به سوی امکانات دیگر از هستی است؛ نوعی آزادی و گشودگی به سوی رویداد خویشمندان‌ساز.

ترجمه این اثر که یکی از شرح‌های متفکرانه، ژرف‌بینانه و البته قابل اعتماد «هستی و زمان» است، بدون ترجمه‌های مترجمان فارسی «هستی و زمان» که نشان از عرق‌ریزان روح مترجمان را در خود دارد، بسیار دشوارتر می‌شد. ترجمه عبدالکریم رشیدیان از «هستی و زمان»، ترجمه‌ای وفادارانه‌تر به ساخت جملات آلمانی است و از این حیث برای مواجهه با متن اصلی «هستی و زمان» لازم و ضروری است، اما ترجمه تالیف‌گونه سیاوش جمادی از «هستی و زمان» که رنگ‌وبوی «از آن خود سازی هستی و زمان» و آغشتگی با زبان فارسی را در خود دارد، ترجمه‌ای شجاعانه و قابل تقدیر است که مسیر جدیدی را

در ترجمه متون هایدگر در ایران گشوده است، این شجاعت ناشی از آزادی و رویکرد همپوندانه مترجم با تفکر و متن موردنظر است. ما در این ترجمه کوشش کرده ایم، در حد امکان، از زبان و واژگان ایجاد شده توسط مترجمان فوق استفاده کنیم و از این حیث وامدار و سپاس‌گذار راه رفته آنها هستیم.

آغازگاه ترجمه کتاب «سوژه و دازاین» در اشارات مرحوم محمدعلی مرادی، متفکری آغشته به فلسفه و زندگی، در خلال محفل متن‌خوانی چندین ساله «هستی و زمان» که با ایشان داشتیم، برای مترجمان رخ داد. او ترجمه این اثر را برای فهم هایدگر در ایران مهم می‌دانست. مرادی که فلسفه ما در آلمان آموخته بود، فلسفه هایدگر را در ایران چیزی غیر از آنچه در آلمان خوانده بود می‌دید. هایدگر ایرانی به گمان او نه ایرانی بود و نه آلمانی، بلکه یکاد محنت در خود فرو رفته ما بود که به اشکال گوناگون همچون پیرمرد خنجر بکزی بر ما آوار می‌شد، که از سوبرکتیویته ابتر ایرانی نیز حکایت می‌کرد. این هایدگر در بهترین حالت، در روایت کسانی همچون کُربن، سنت عرفان ایرانی را بدون زبانی بودن هستی و زمانمندی انسان ایرانی، به الگوی ایدئالیستی ایرانیّت تبدیل می‌کرد که نسبتش با اینجا و اکنون مغشوش بود. بر این اساس او نیاز به فهم صحیح هایدگر را گامی نخست برای گفت‌وگوی نسبت‌مند با فیلسوفان و از جمله هایدگر می‌دانست. از این حیث پروژه خوانش متون کلاسیک فلسفی جهت گفت‌وگوی ژرف و گشودگی به سوی افقی تازه، نزد او اهمیت درخوری داشت؛ یاد و راهش گرامی.

در راهی که برای ترجمه سوژه و دازاین پیمودیم، دشواری‌ها فراوان بود، اما همراهی و یاری برخی کسان خاطر آدمی را روشن می‌دارد. بنابراین به جاست که از خانم دکتر ماریا ناصر به خاطر کمک‌های بی‌دریغ ایشان در فهم برخی جملات دشوار آلمانی (که با دقت و ظرافت پیشنهادهای فروتنانه‌ای مطرح کردند) سپاس‌گزاری کنیم، همچنین از

خانم الهام آقاباباگلی برای برابرخوانی متن ترجمه با متن آلمانی و تذکر نکات مغفول مانده از دید مترجمان سپاس گذاریم. نیز از نشر پگاه روزگار نو و به خصوص آقای سید محمد صادق سیاح که با شکیبایی و احساس مسئولیت در شکیبایی و احساس مسئولیت در فرایند چاپ این مجموعه کوشیدند سپاسگزاریم. در این راه چنانچه مهربانی و حمایت های بی دریغ خانم صونا بهروز و آقای یدالله زوله نبود، دشواری زندگی، امکان این ترجمه و ظهورش را از اساس منتفی می ساخت: سپاس فراوان نثارشان.

مترجمان

تهران

۲۷ مهر ۱۳۹۹

www.ketab.ir

۱ تمام پانویشت هایی که به صورت معادل کلمات آلمانی در متن ترجمه آمده از مترجمان است. همچنین برخی توضیحات ضروری از سوی مترجمان در پانویشت متن آمده که با نشانه [م] نشان داده شده است. بقیه پانویشت های بدون نشانه، متعلق به فون هرمان است.